

Aan:
De Voorzitter van de Adviesraad
Internationale Vraagstukken (AIV)
Prof. R.F.M. Lubbers
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Directie Personenverkeer,
Migratie en Consulaire Zaken
Afd. Asiel- en Migratiezaken
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Datum 3 november 1999

Zeer geachte heer Lubbers,

Gaarne wil ik hierbij, mede namens de Minister van Defensie, de Minister voor Ontwikkelingssamenwerking en de Staatssecretaris van Justitie, reageren op het door de Adviesraad in juli jl. uitgebrachte advies inzake asielinformatie en de Europese Unie, een advies waarom ik U per brief van 25 maart jl. had verzocht.

Ik wil mijn erkentelijkheid uitspreken voor het feit dat de Adviesraad er in geslaagd is mijn verzoek binnen korte tijd te honoreren en daarbij toch een inhoudelijke en in mijn ogen constructieve bijdrage te leveren aan de gedachtenvorming over de totstandkoming van een asielinformatievoorzieningsstelsel op EU-niveau.

De regering hecht aan een dergelijk stelsel, dat immers niet los kan worden gezien van het door haar voorgestane gezamenlijke Europese asiel- en migratiebeleid. Op de Europese Raad van Tampere van medio oktober jl. zijn daartoe, naar het oordeel van de regering, belangrijke stappen gezet.

Het rapport van de Adviesraad geeft inzicht in de verschillende wijzen waarop in de afgelopen periode de asielinformatievoorziening binnen de EU haar beslag heeft gekregen, of beter gezegd, onvoldoende van de grond is gekomen. Tot voor kort werd het belangrijkste kader gevormd door het Centrum voor Informatie, Beraad en Gegevensuitwisseling in asiel- en migratieaangelegenheden (beter bekend als CIREA) dat op zich wel de mogelijkheid biedt tot gezamenlijke opstelling van landenrapporten, maar zich in de praktijk vooral richt op informatieuitwisseling en daarmee ook van minder betekenis is voor de nationale ambtsberichten dan de Adviesraad wel suggereert (zie bv. aanbeveling 14).

Ik wil dit laatste gaarne toelichten om mogelijke misverstanden over de werkwijze van CIREA te voorkomen, in dit verband nadrukkelijk mede namens de Staatssecretaris van Justitie aangezien deze de eerstverantwoordelijke bewindspersoon is voor de Nederlandse inbreng in CIREA.

In CIREA wordt informatie uitgewisseld op basis van de antwoorden van de lidstaten op vragenlijsten. De vragenlijsten wisselen per onderwerp en worden op voordracht van het Voorzitterschap in onderlinge afstemming opgesteld. Het Raadssecretariaat maakt van de antwoorden van de lidstaten een samenvatting, welke het uitgangspunt vormt voor de beraadslaging ter vergadering. Deze samenvattingen bevatten gemeenschappelijke analyses noch gemeenschappelijke beleidsconclusies; ze geven uitsluitend de schriftelijke antwoorden en eventuele mondelinge aanvullingen van de lidstaten weer. Zij hebben een vertrouwelijk karakter. De beraadslagingen naar aanleiding van de samenvattingen zal in voorkomende gevallen aanleiding kunnen geven voor het Ministerie van Justitie om nadere vragen te stellen aan mij in de Terms of Reference voor een nieuw ambtsbericht. De informatie wordt echter niet gebruikt voor de afdoening van individuele asielaanvragen.

In het licht van de hierboven beschreven werkwijze worden de werkzaamheden in CIREA door de regering, overigens met Uw Commissie, als niet meer dan een eerste stap in de beoordeling van landeninformatie op Europees niveau ten behoeve van de afdoening van asielaanvragen beschouwd.

Mede met het oog daarop heeft Nederland dan ook eind vorig jaar het initiatief tot instelling van een High Level Working Group (HLWG) inzake asiel- en migratievraagstukken genomen. Deze figureert dan ook prominent in het rapport. De ervaringen met de werkwijze van de groep stemmen naar het oordeel van de regering en de EU-partners tot tevredenheid, hetgeen ertoe heeft geleid dat de Europese Raad van Tampere heeft geconcludeerd dat zijn werkzaamheden dienen te worden voortgezet. Het moge duidelijk zijn dat met de HLWG een nieuwe stap is gezet. Immers, in tegenstelling tot CIREA wordt nu niet enkel informatie uitgewisseld maar worden ook gezamenlijk analyses en actieplannen opgesteld. Overigens wil ik daarbij wel de kanttekening plaatsen dat de tot nu toe door de HLWG opgestelde en inmiddels aan de Kamer toegezonden landenanalyses niet gelijkgesteld kunnen worden aan de nationale algemene ambtsberichten.

Ten aanzien van vorm en inhoud van een EU-asielinformatievoorziening formuleert de Adviesraad een aantal uitgangspunten, aan de hand waarvan een mogelijk toekomstig EU-stelsel wordt geschetst. Kern daarvan is dat er EU-rapporten over de belangrijkste landen van herkomst moeten komen, die zich moeten richten op de vaststelling van de relevante feiten, regelmatig geactualiseerd worden, openbaar zijn en een duidelijke doorwerking hebben in het asielbeleid van de lidstaten. Een en ander wordt nader verbijzonderd in een veertiental aanbevelingen.

Zonder nu op alle door de Adviesraad aangegeven modaliteiten in te willen gaan - dit lijkt immers enigszins prematuur, gezien de huidige stand van zaken met betrekking tot de EU-asielinformatievoorziening - wil ik desalniettemin opmerken het voorstel van de AIV een welkome schets te vinden van hoe een EU-stelsel er uit zou kunnen zien. Zeker waar dit aansluit op de kenmerken van het in Nederland gehanteerde systeem van algemene ambtsberichten, zoals beperking tot feitenvaststelling, raadpleging van een breed scala aan bronnen, regelmatige actualisering en de openbaarmaking ervan kan ik de ideeën van de Adviesraad geheel volgen. Wat betreft de vraag hoe aan een en ander binnen de EU institutioneel vorm dient te worden gegeven, biedt het advies een aantal interessante aanknopingspunten die zeker in de verdere gedachten- en besluitvorming mee zullen worden genomen.

Als ik het goed zie, besteedt de Adviesraad in het rapport geen aandacht aan de vraag of het door hem geschetste asielinformatiesysteem goed realiseerbaar zal zijn. Dat is in die zin begrijpelijk dat dit uiteraard eerst in de praktijk zal kunnen blijken. Toch zou het juist daarom wenselijk zijn geweest dat de Adviesraad niet alleen zou hebben aangegeven hoe de gegeven schets zich verhoudt tot de Nederlandse ambtsberichten, maar ook - zoals ook in de aanvraag wordt aangegeven - hoe deze zich verhoudt tot de huidige praktijken in andere lidstaten. Daarmee zou immers in de realiseerbaarheid van het voorstel van de Adviesraad een beter inzicht zijn verkregen. Wellicht had het advies op dit punt dan ook iets vollediger kunnen zijn.

Ik zeg U graag toe het advies te zullen betrekken bij de verdere gedachtenwisseling die wij over dit onderwerp met onze EU-partners hebben. Voortgang op weg naar een EU-asielinformatievoorziening ziet de regering - uiteraard bij voorkeur met voortgang op andere deelterrinen - als een belangrijke stap op weg naar een gezamenlijk Europees asiel- en migratiebeleid.

De Minister van Buitenlandse Zaken